

МІНІСТЕРСТВО ФІНАНСІВ УКРАЇНИ

БЮДЖЕТНИЙ КОДЕКС УКРАЇНИ:
основні зміни та механізми їх реалізації
*в частині децентралізації фінансів,
зміцнення матеріальної та фінансової
основи місцевого самоврядування*

Серпень, 2014 р.

Шляхи реалізації

Самостійне формування місцевих бюджетів на основі закріплених стабільних довгострокових дохідних джерел і видаткових повноваження та **основних параметрів**, визначених у проекті державного бюджету, поданому Урядом до Парламенту до 15 вересня року, що передує плановому

Незалежне від термінів прийняття державного бюджету **формування та затвердження місцевих бюджетів** - **до 25 грудня** року, що передує плановому.

Розширення дохідних джерел, бази адміністрування та надання права органам місцевого самоврядування **регулювання** (в рамках, визначених Податковим кодексом України) **ставок місцевих податків та зборів**

Систематизація видаткових повноважень та закріплення за кожною ланкою самоврядування **відповідних функцій та фінансових ресурсів**, необхідних для їх реалізації

Самостійний вибір розпорядниками коштів місцевих бюджетів установи з обслуговування власних надходжень бюджетних установ (в органах казначейства чи банківських установах)

Спрощення процедури надання місцевих гарантій та здійснення запозичень від міжнародних фінансових організацій шляхом запровадження принципу «мовчазної згоди»

Започаткування переходу від триступеневої до двоступеневої бюджетної моделі.

Шляхи реалізації

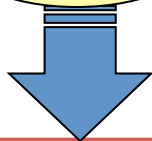
- ➔ Запровадження прямих міжбюджетних відносини на двох рівнях:
I рівень – область;
II рівень - міста обласного значення/об'єднані громади/райони
- ➔ Громади, об'єднані відповідно до критеріїв, визначених Законом про добровільне об'єднання територіальних громад, матимуть такі ж повноваження як **міста обласного значення**.
- ➔ Територіальні громади, які об'єднуються **до 1 січня 2015 року** зможуть перейти на прями міжбюджетні відносини з державним бюджетом починаючи з 2015 року.
- ➔ Органи місцевого самоврядування в селах, селищах, містах районного значення, **що не об'єдналися**, позбавляються права на виконання делегованих державою повноважень.
- ➔ Органи місцевого самоврядування матимуть **чітко визначений перелік повноважень**, що їм делегуються для виконання, та фінансовий ресурс, необхідний для реалізації таких повноважень.
- ➔ Горизонтальне вирівнювання податкоспроможності бюджетів громад з одночасним стимулюванням до нарощування дохідної бази.

Шляхи реалізації

- ➔ **Встановлення єдиних нормативів відрахувань загальнодержавних податків** (*податку на доходи фізичних осіб (слайд 5) та податку на прибуток підприємств*) за кожною ланкою бюджету
- ➔ **Формування єдиного кошику доходів загального фонду та розширення його джерел**
- ➔ **Відміна індикативного планування Мінфіном показників місцевих бюджетів та доведення їх до місцевих бюджетів**
- ➔ **Закріплення довгострокових стабільних джерел для запровадження в подальшому середньострокового планування на місцевому рівні**
- ➔ **Надання базової дотації для підвищення фіскальної спроможності місцевих бюджетів**
- ➔ **Отримання освітньої, медичної, дорожньої субвенції, субвенції на підготовку робітничих кадрів, на забезпечення медичних заходів окремих державних програм**
- ➔ **Скасування, як інструменту бюджетної підтримки, – надання середньострокових позик. Списання заборгованості минулих років по цих позиках.**

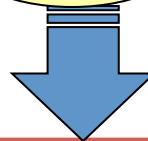
Находження на території міст обласного значення, районів,
бюджетів об'єднаних територіальних громад

60%

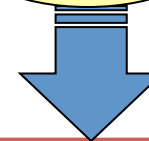
Бюджет міста обласного значення,
району, об'єднаної громади

15%

Обласні бюджети

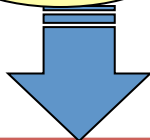
25%

Державний бюджет

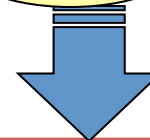
Находження на території м. Києва

20%

Бюджет м. Київ

80%

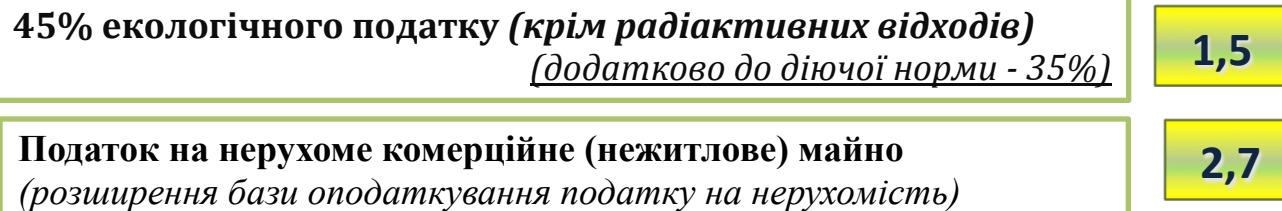
Державний бюджет

До загального фонду місцевих бюджетів зараховуватимуться:

(млрд. грн.)

До спеціального фонду (бюджету розвитку) місцевих бюджетів зараховуватимуться:

ВСЬОГО (за даними звітності ДКСУ за 2013 рік)

21,1 млрд.грн.

З державного бюджету до місцевих бюджетів передаються наступні повноваження:

МОЗ

- Видатки на забезпечення медичних заходів окремих державних програм у вигляді субвенції. МОЗ визначатиме політику закупівель медпрепаратів.
- спеціалізовані медико-санітарні частини МОЗ;
- Лабораторні центри Держсанепідемслужби

МОН

- 2 спеціалізовані школи, підпорядковані МОН (ДЗНЗ гімназія-інтернат інженерна академія, Новгород-Сіверська державна гімназія ім. К.Д.Ушинського)
- 16 Позашкільних навчальних закладів, підпорядкованих МОН

Мінсоцполітики

- Видатки на соціальний захист чорнобильців (в частині санаторно-курортного оздоровлення, безоплатного харчування потерпілих дітей)
- Одноразова виплата матеріальної допомоги інвалідам і непрацюючим малозабезпеченим особам

Міжкультури

- ~ Дирекція художніх виставок України;
- ~ Музей історії Десятинної церкви;
- ~ Державний історико-культурний заповідник у м. Белзі;
- ~ Державний історико-архітектурний заповідник у м. Бережанах;
- ~ Державний історико-архітектурний заповідник "Стара Умань";
- ~ Державний історико-архітектурний заповідник "Хотинська

Мінмолодьспорт, МінАПК, МВС

- Підтримка місцевих рад фізкультурно-спортивних товариств, підтримка спортивних баз та баз олімпійської підготовки ФСТ

Державний бюджет	25	Обласні бюджети, бюджет м. Києва	642	Бюджети міст обласного значення, районів	Бюджети об'єднаних територіальних громад
Базова дотація		✓		✓	✓
Освітня субвенція		✓		✓	✓
Субвенція на підготовку робітничих кадрів		✓			
Медична субвенція		✓		✓	✓
Субвенції на забезпечення медичних заходів окремих державних програм		✓			

- ▶ *Довгострокові порядки використання коштів по субвенціях*
- ▶ *Невикористані кошти субвенцій в кінці року не вилучаються до держбюджету та спрямовуються на оновлення матеріально-технічної бази відповідних закладів*

БАЗОВА ДОТАЦІЯ

Інструмент підвищення фіскальної спроможності місцевих бюджетів

Основні джерела перерахування дотації

ДОХОДИ,
отримані від оподаткування
податком на доходи фізичних осіб
процентів на вклади (депозити) на
рахунках в банках та в кредитних
спілках

КОШТИ,
що передаються до державного
бюджету для горизонтального
вирівнювання податкового
потенціалу територій
(реверсна дотація)

**ЗАГАЛЬНОДЕРЖАВНІ
ПОДАТКИ І ЗБОРИ,**
що надходять
до загального фонду
державного бюджету

Головні компоненти дотації

Обсяг коштів для
вирівнювання
податкоспроможності
обласних бюджетів
**по податку на прибуток
підприємств**

+

Обсяг коштів для
вирівнювання
податкоспроможності
місцевих бюджетів
**по податку на доходи
фізичних осіб**

Механізм перерахування

Дотація перераховуватиметься
Держказначейством щодавно
відповідно до помісячного розпису
державного бюджету

ОСВІТНЯ СУБВЕНЦІЯ

Субвенція з державного бюджету місцевим бюджетам надається в межах обсягу, затвердженого законом про Державний бюджет України

Обсяги зазначеної субвенції затверджуються **окремо** для бюджету Автономної Республіки Крим, **обласних і районних бюджетів, міських** (міст Києва та Севастополя, міст республіканського Автономної Республіки Крим та обласного значення) **бюджетів**

Передбачається резерв коштів - 1% обсягу субвенції для здійснення *непередбачених видатків, що не мають постійного характеру і не могли бути передбачені під час розподілу субвенції*

Субвенція (крім резерву) **розподіляється** між відповідними бюджетами **на основі формули**, що затверджується Кабінетом Міністрів України та враховує такі **параметри**: кількість учнів, наповнюваність класів, коригуючі коефіцієнти приведення

Субвенція спрямовується **на оплату видатків поточного характеру** (*оплата праці з нарахуваннями, придбання медикаментів та продуктів харчування, оплата комунальних послуг та енергоносіїв, тощо*)

Субвенція спрямовується наступним типам навчальних закладів: загальноосвітні навчальні заклади усіх ступеней, спеціалізовані школи (школи-інтернати), вечірні (змінні) школи, ЗНЗ для громадян, які потребують соціальної допомоги та реабілітації

Залишки коштів субвенції у кінці року у дохід бюджету **не вилучаються** і можуть використовуватися **на оновлення матеріально-технічної бази** навчальних закладів

СУБВЕНЦІЯ НА ПІГОТОВКУ РОБІТНИХ КАДРІВ

Субвенція з державного бюджету місцевим бюджетам надається в межах обсягу, затвердженого законом про Державний бюджет України

Обсяги зазначеної субвенції затверджуються **окремо для бюджету Автономної Республіки Крим, обласних бюджетів, міських міст Києва та Севастополя бюджетів**

Передбачається резерв коштів - 1% обсягу субвенції для здійснення *непередбачених видатків, що не мають постійного характеру і не могли бути передбачені під час розподілу субвенції*

Субвенція (крім резерву) **розподіляється** між відповідними бюджетами **на основі формули**, що затверджується Кабінетом Міністрів України та враховує такі **параметри**: *кількість учнів професійно-технічних навчальних закладів, включаючи дітей-сиріт та дітей, позбавлених батьківського піклування; коригуючі коефіцієнти приведення, що застосовуються до кількості учнів та в залежності від місцевості, в якій знаходиться заклад (гірська)*

Субвенція спрямовується **на оплату видатків поточного характеру** (*оплата праці з нарахуваннями, придбання медикаментів та продуктів харчування, оплата комунальних послуг та енергоносіїв, тощо*)

Залишки коштів субвенції у кінці року у дохід бюджету **не вилучаються** і можуть використовуватися **на оновлення матеріально-технічної бази професійно-технічних навчальних закладів**

МЕДИЧНА СУБВЕНЦІЯ

Субвенція з державного бюджету місцевим бюджетам надається в межах обсягу, затвердженого законом про Державний бюджет України

Обсяги зазначеної субвенції затверджуються **окремо** для бюджету Автономної Республіки Крим, **обласних і районних бюджетів, міських** (міст Києва та Севастополя, міст республіканського Автономної Республіки Крим та обласного значення) **бюджетів**

Передбачається резерв коштів - 1% обсягу субвенції для здійснення *непередбачених* видатків, що не мають постійного характеру і не могли бути передбачені під час розподілу субвенції

Субвенція (крім резерву) **розподіляється** між відповідними бюджетами **на основі формули**, що затверджується Кабінетом Міністрів України та враховує такі параметри: чисельність наявного населення станом на 1 січня року, що передуює плановому; коригуючі коефіцієнти, які враховують відмінності від вартості надання медичної допомоги; обсяги видатків місцевих бюджетів на охорону здоров'я згідно із Законом України «Про статус гірських населених пунктів в Україні»

Залишки коштів субвенції у кінці року у дохід бюджету **не вилучаються** і можуть використовуватися **на оновлення матеріально-технічної бази** медичних закладів

Вирівнювання здійснюється окремо по податках:

❖ податку на доходи фізичних осіб

❖ податку на прибуток підприємств

Механізм вирівнювання :

НОРМИ БЮДЖЕТНОГО КОДЕКСУ УКРАЇНИ

ДІЮЧА НОРМА

Виконавчий збір
290,7 млн.грн.

Реєстраційний збір за державну реєстрацію юридичних осіб та фізичних осіб-підприємців
16,5 млн.грн.

Державне мито за державну реєстрацію речових прав на нерухоме майно та їх обтяжень
230,4 млн.грн.

Тимчасово з 1 серпня 2014 року плата за одержання інформації з державних реєстрів, держателем яких є Міністерство юстиції України (ЗУ «Про внесення змін до ДБ на 2014 рік») **500,0 млн.грн.**

Всього ЗФ ДБ 1037,6 млн. грн.

Власні надходження

До 1 серпня 2014 року плата за одержання інформації з державних реєстрів, держателем яких є Міністерство юстиції України
442,3 млн.грн.

ЗАПРОПОНОВАНІ НОРМИ МФУ

Виконавчого збору
290,7 млн.грн.

Реєстраційний збір за державну реєстрацію юридичних осіб та фізичних осіб-підприємців
16,5 млн.грн.

50% Плати за одержання інформації з державних реєстрів, держателем яких є Міністерство юстиції України
398,5 млн.грн.

Всього ЗФ ДБ 705,7 млн. грн.

Державне мито за державну реєстрацію речових прав на нерухоме майно та їх обтяжень
230,4 млн.грн.

Втрати ЗФ ДБ 230,4 млн. грн.
(передача до ЗФ МБ)

Власні надходження
50% плата за одержання інформації з державних реєстрів, держателем яких є Міністерство юстиції України
398,5 млн.грн.

Загальний фонд
Державного
бюджету

Загальний
фонд
місцевих
бюджетів

Спеціальний фонд
Державного
бюджету

Загальний фонд
Державного бюджету

Спеціальний фонд
Державного
бюджету

ЗМІНИ ЩОДО РЕГУЛЮВАННЯ БЮДЖЕТНИХ ВІДНОСИН В ОСОБЛИВИЙ ПЕРІОД

Встановлення повноважень Кабінету Міністрів України:

за погодженням з Президентом України здійснювати скорочення витрат бюджету та направляти їх на видатки резервного фонду, здійснення перерозподілу бюджетних призначень в межах одного головного розпорядника без погодження з комітетом Верховної Ради України з питань бюджету

Не поширення норм Закону України «Про здійснення державних закупівель» на випадки закупівель товарів, робіт і послуг, які здійснюються для потреб Збройних Сил України, інших військових формувань, правоохоронних та інших державних органів.

Застосування норми і положення актів законодавства, які стосуються інших державних соціальних стандартів та гарантій, у порядку та розмірах, встановлених Кабінетом Міністрів України, виходячи з наявних фінансових ресурсів Державного бюджету України та бюджету Пенсійного фонду України.

Зупинення норм Бюджетного кодексу України:

абзацу третьої частини другої статті 4 в частині визначення виключно законом про Державний бюджет України надходжень та витрат державного бюджету;
частини восьмої статті 23 в частині обов'язковості погодження з Комітетом Верховної Ради України з питань бюджету рішення Кабінету Міністрів України про перерозподіл видатків бюджету і надання кредитів з бюджету;
частини третьою статті 24 щодо обмеження розміру резервного фонду у розмірі 1 % обсягу видатків загального фонду бюджету;
частини першої статті 52 в частині порядку внесення змін до закону про Державний бюджет України ;
статті 54 в частині скорочення видатків і кредитування загального фонду державного бюджету у разі недоотримання надходжень більше ніж 15 % суми, передбачених розписом державного бюджету;
частини першої статті 55 заборони скорочення затверджених захищених видатків.

встановлення особливого порядку роботи органів Державної казначейської служби України

ЗМІНИ ЩОДО ПОСИЛЕННЯ ГОЛОВНИХ РОЗПОРЯДНИКІВ БЮДЖЕТНИХ КОШТІВ

своєчасності затвердження паспортів бюджетних програм;

достовірності і повноти інформації, що в них міститься;

відповідності змісту паспортів бюджетних програм закону про Державний бюджет України та/або розпису державного бюджету, порядкам використання бюджетних коштів, правилам складання паспортів бюджетних програм та звітів про їх виконання;

підтвердження результативних показників бюджетних програм офіційною державною статистичною, фінансовою та іншою звітністю, даними бухгалтерського, статистичного та внутрішньогосподарського (управлінського) обліку;

запровадження форми внутрішньогосподарського (управлінського) обліку для збору інформації, необхідної для підтвердження результативних показників бюджетних програм.

КАЗНАЧЕЙСЬКЕ ОБСЛУГОВУВАННЯ БЮДЖЕТНИХ КОШТІВ

Шляхи реалізації

Посилення норм щодо управління єдиним казначейським рахунком (ЄКР)

(визначено поняття «ЄКР» та «тимчасово вільні кошти єдиного казначейського рахунка та кошти валютних рахунків бюджету»)

Встановлення порядку черговості здійснення платежів Казначейством відповідно до напрямів видатків

Встановлення порядку здійснення Казначейством платежів фондів загальнообов'язкового державного соціального та пенсійного страхування

Передбачення норми щодо визначення Кабінетом Міністрів України порядку обліку і черговості здійснення розрахунків у системі електронних платежів Національного банку України з урахуванням щоденної наповнюваності ЄКР

Унормування питань казначейського обслуговування в особливий період *(створення за рішенням Уряду територіально віддаленого захищеного резервного центру обробки даних)*

Встановлення додаткових вимог щодо ненадання Казначейством позики на покриття тимчасових касових розривів, що виникають за загальним фондом місцевих бюджетів у разі розміщення бюджетних коштів в установах банків та при обслуговуванні місцевих бюджетів в установах банків

Запровадження норм щодо зміни статусу бюджетної установи на суб'єкт господарювання у випадку зарахування (акумулювання) власних надходжень та здійсненні витрат таких бюджетних коштів на рахунках відкритих в установах банків

АЛЬТЕРНАТИВНІ ВАРІАНТИ РОЗРАХУНКОВО-КАСОВОГО ОБСЛУГОВУВАННЯ ВЛАСНИХ НАДХОДЖЕНЬ БЮДЖЕТНИХ УСТАНОВ

I ВАРІАНТ

КАЗНАЧЕЙСЬКА ФОРМА ОБСЛУГОВУВАННЯ

Переваги

- безкоштовне відкриття рахунків;
- безкоштовне обслуговування доручень розпорядників коштів на здійснення платежів;
- можливість отримувати **безоплатні короткотермінові позики** на покриття тимчасових касових розривів місцевих бюджетів.

II ВАРІАНТ

БАНКІВСЬКА ФОРМА ОБСЛУГОВУВАННЯ

*Право на обслуговування матимуть
ТОП-10 найбільших банків у рейтингу
за критеріями Національного банку України.*

Переваги

- нарахування відсотків на залишки коштів на рахунках;
- оперативність проходження платежів (в т.ч. інтернет банкінг, «Клієнт-банк»).

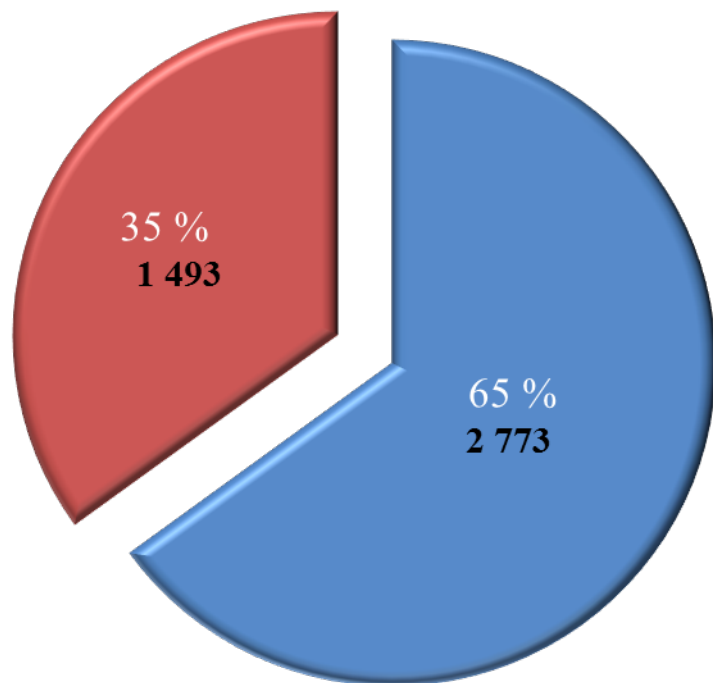
Недоліки

- в банках усі операції є платними;
- **позики** (кредити) надаються на загальних підставах – **платно**, за ставками, які діють на момент їх отримання

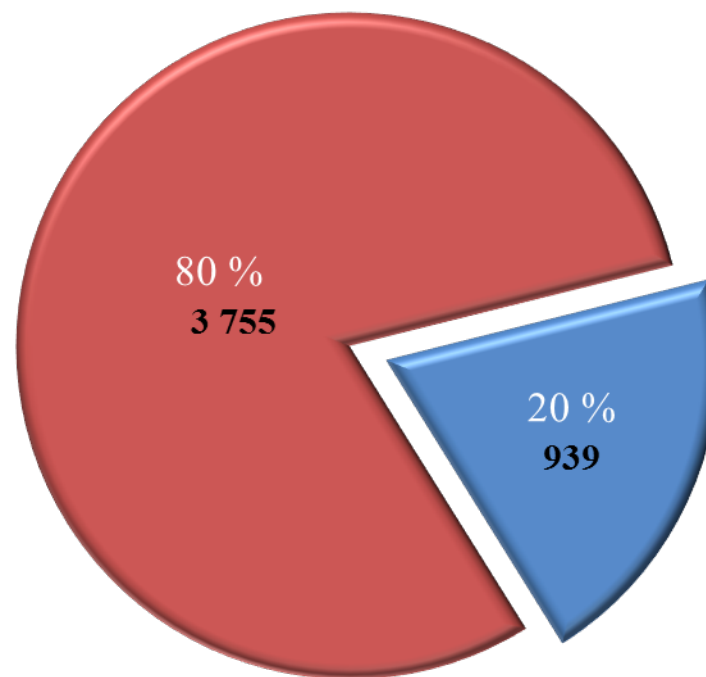
Довідково: за даними НБУ середньозважена ставка за кредитами на сьогодні складає 18,3%

РОЗПОДІЛ ЕКОЛОГІЧНОГО ПОДАТКУ У 2015 РОЦІ

виходячи з чинного законодавства

виходячи з пропозицій до Бюджетного кодексу

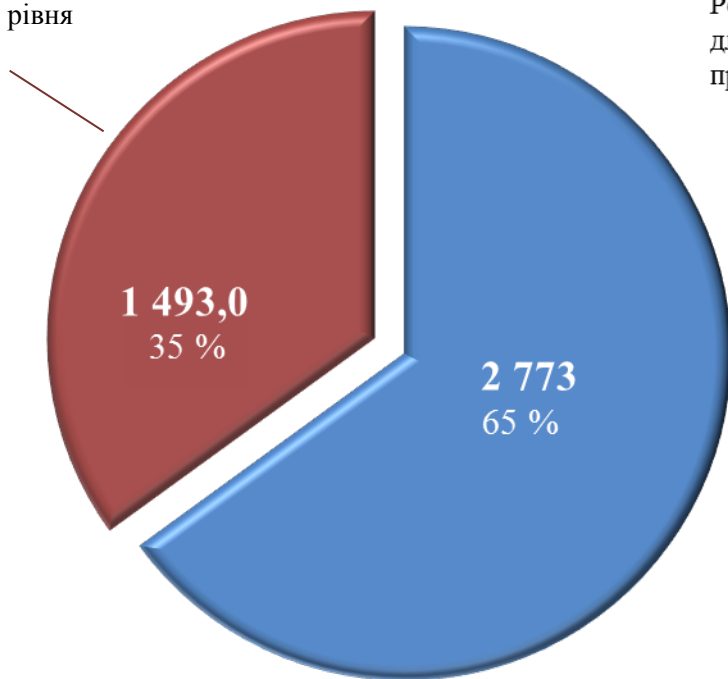

■ Державний бюджет ■ Місцеві бюджети

РОЗПОДІЛ ЕКОЛОГІЧНОГО ПОДАТКУ У 2015 РОЦІ

виходячи з чинного законодавства

Природоохор.
заходи
місцевого рівня

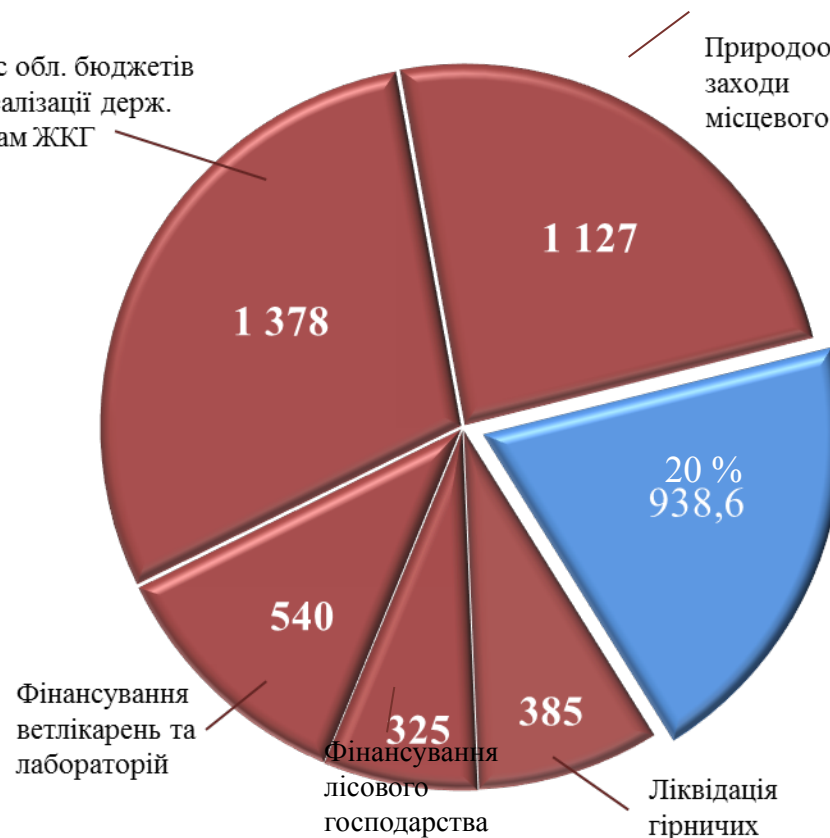
■ Державний бюджет

■ Місцеві бюджети

виходячи з пропозицій до Бюджетного кодексу

Ресурс обл. бюджетів
для реалізації держ.
програм ЖКГ

Природоохор.
заходи
місцевого рівня

Фінансування
ветлікарень та
лабораторій

Фінансування
лісового
господарства

Ліквідація
гірничих
підприємств

РЕСТРУКТУРИЗАЦІЯ ВУГІЛЬНОЇ ТА ТОРФОДОБУВНОЇ ПРОДУКЦІЇ

діючі умови

Державний бюджет

бюджетна програма

Міненерговугілля

↓ 961,2 млн. грн.

Підготовка 12 шахт до ліквідації – 254,4 млн. грн.

Утримання 17 водовідливних комплексів - 99,5 млн. грн.

ДП «Донвуглереструктуризація»
ДП «Луганськвуглереструктуризація»
ДП «ЦЗК «Вуглеторфреструктуризація»

Фінансування 84 проектів ліквідації – 607,3 млн. грн.
(залишкова вартість на 01.01.15 - 4 454,2 млн. грн.)

в умовах децентралізації

Державний бюджет

бюджетна програма

субвенція
(50% або 353,4 млн. грн.)

Міненерговугілля

303,65 млн. грн.

49,75 млн. грн.

Підготовка 12 шахт до ліквідації – 254,4 млн. грн.

Фінансування 84 проектів ліквідації – 607,3 млн. грн.
(залишкова вартість на 01.01.15 - 4 454,2 млн. грн.)

Утримання 17 водовідливних комплексів - 99,5 млн. грн.

303,65 млн. грн.

49,75 млн. грн.

706,8 млн. грн.

↑
видатки

50% або 353,4 млн. грн.

Місцевий бюджет (через управління капітального будівництва ОДА)